

Regioonide Komitee arvamus teemal “Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse kohta, millega luuakse ühenduse meede Euroopa kultuuripealinna sünnimuseks aastateks 2007–2019”

(2006/C 115/12)

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendi ja Nõukogu otsuse kohta, millega luuakse ühenduse meede Euroopa kultuuripealinna sünnimuseks aastateks 2007–2019 KOM(2005) 209 (lõplik) — 2005/102 (COD);

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 30. mai 2005. aasta otsust konsulteerida vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 esimesele lõikele kõnealus küsimuses Regioonide Komiteega;

võttes arvesse Regioonide Komitee presidendi 25. juuli 2005. aasta otsust teha Regioonide Komitee kultuuri- ja hariduskomisjonile ülesandeks koostada kõnealuse teema kohta arvamus;

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse kohta, millega luuakse ühenduse meede Euroopa kultuuripealinna sünnimuseks (CdR 448/97 fin); ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse ettepaneku kohta, millega muudetakse otsust 1419/1999/EÜ Euroopa kultuuripealinna sünnimusega seotud ühenduse meetmete kohta aastateks 2005–2019, (CdR 393/2003 fin); ⁽²⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust teemal “Kultuur ja kultuurilised erinevused ning nende olulisus Euroopa tuleviku jaoks” (CdR 447/97 fin) ⁽³⁾,

võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamust (CdR 251/2005 rev.1), mis võeti vastu 22. septembril 2005 (raportöör: **hr Seamus Murray**, Meathi krahvkonnannõukogu ja Kesk-Ida piirkondliku omavalitsuse liige, (IE/UEN-EA));

võttis ühehäälselt 16.-17. novembril 2005 toimunud 62. täiskogu istungil (17. novembri koosolekul) vastu järgmise arvamuse:

1. Regioonide Komitee seisukohad

seda, et Euroopa kultuuripealinna sünnimusega kaasneb järjest enam piirkondlik mõõde, sest kultuuriprogrammide arendamise ja teostamise kaasavad linnad ka ümbritsevaid piirkondi;

Euroopa kultuuripealinna sünnimus

Regioonide Komitee

1.1 **peab** Euroopa kultuuripealinna sünnimust mõjusaks Euroopa ja kohaliku kultuuri esitlemise, toetamise, rikastamise ja tundmaõppimise vahendiks ning tunnustab kultuuripealinna määramise väga positiivset mõju linnadele mitte ainult kultuuri- ja haridus- ja turismisektoris. Kultuuripealinna määramine loob majanduslikke ja tööhõive võimalusi turismi-, vaba aja veetmise ning spordivaldkonnas ning pakub olulisi võimalusi linnade taaselustamiseks;

1.2 **tunnistab**, et osana linna pikkaajalisest kultuurilise arengu strateegiast oleks Euroopa kultuuripealinna sünnimuse mõju suurem, ning **leiab**, et on oluline, et Euroopa kultuuripealinna sünnimus edendaks jätkusuutlikumaid lähenemisviise kultuurilisele arengule. Lisaks tunnustab Regioonide Komitee

1.3 **tõdeb**, et Euroopa kultuuripealinna sünnimuse väärtust ja potentsiaali on alahinnatud. Peamiselt on see tingitud Euroopa Liidu vähesest rahalisest abist, puuduvast tähelepanust Euroopa kultuuripealinna sünnimuse Euroopa mõõtme arendamisele ja linnade nähtavuse suurendamisele ning puuduvast toetusest linnadele nende kultuuriprogrammide ettevalmistamisel ja elluviimisel;

1.4 **tõdeb**, et Euroopa Liit ei ole seni kasutanud võimalust rakendada Euroopa kultuuripealinna sünnimust Euroopa integratsiooni ja identiteedi tugevdamiseks, kuigi see võimaldanuks suure tähelepanu pööramist neile küsimustele ja enamat teavitamist. Komitee leiab, et Euroopa kultuuripealinna sünnimus võib aidata kodanikel end positiivselt Euroopa Liiduga samastada.

⁽¹⁾ EÜT C 180, 11.6.1998, lk 70

⁽²⁾ ELT C 121, 30.4.2004, lk 15.

⁽³⁾ EÜT C 180, 11.6.1998, lk 63

Valiku- ja järelevalvemenetlused

Regioonide Komitee

1.5 **tervitat** Euroopa Komisjoni ettepanekut reformida Euroopa kultuuripealinna valikumenetlust ja kehtestada järelevalvemenetlus kultuuripealinnaks valitud linnade kultuuriprogrammide ettevalmistamise ajaks;

1.6 **arvab**, et Euroopa Komisjoni ettepanek tegeleb praeguse valikumenetluse mitmete nõrkade külgedega, ning tunnustab, et väljapakutud lähenemisviis loob tasakaalu erinevate vajaduste vahel: vajadus linnadevahelise konkurentsi järele, vajadus suurendada valikulangetajate rolli, vajadus pöörata suuremat tähelepanu Euroopa kultuuripealinna sündmuse Euroopa mõõtmele ning vajadus tunnustada liikmesriikide panust ja nõukogu rolli kultuuripealinnade nimetamise ja määramise protsessis;

1.7 **tervitat** ja toetab väljapakutud valiku- ja järelevalvemenetluse alljärgnevaid aspekte:

- Euroopa kultuuripealinn määratakse varem ja linnadele jääb rohkem aega kultuuriprogrammide ettevalmistamiseks;
- kultuuriprogrammi kriteeriumide jagamine rühmadesse "Euroopa mõõde" ja "linn ja kodanikud" ning mõlema rühma eesmärkide määramine loob linnade jaoks suurema selguse;
- valikuprotsessi suurem läbipaistvus ja Euroopa lisaväärtuse rõhutamine;
- konkurentsimeendi tekitamine linnade vahel on ergutav ja inspireeriv tegur, mis aitab tõsta kultuuriprogrammide kvaliteeti ja kunstilist taset;
- pidev kontakt kultuuripealinnaks valitud linnade ja järelevalvekomisjoni vahel eesmärgiga jälgida arenguid, anda suuniseid ning tegeleda võimalike probleemidega ettevalmistuse varaseimas faasis;

1.8 **palub** Euroopa Komisjonil põhjalikult kaaluda linnadele valiku- ja järelevalve menetluse käigus antavat kesksel rolli, ning leiab sellega seoses, et praegusel kujul on ettepanek ebaselge ja normatiivne ning tekitab ebakindlust linnades, kes soovivad korraldada Euroopa kultuuripealinna sündmust.

1.9 **peab** mõnevõrra **küsitavaks** valiku- ja järelevalvemenetluse alljärgnevaid aspekte:

- vahe-, järelevalve- ja hindamisaruannete esitamise kohustuse näol kandidaatlinnadele pandav võimalik koorem. See võib olla ebaproportsionaalne võrreldes Euroopa Liidu äärmiselt piiratud rahalise panusega linnade üldeelarvesse Euroopa kultuuripealinna sündmuse korraldamiseks ning eelkõige

probleemiks väiksematele linnadele, kes soovivad korraldada Euroopa kultuuripealinna sündmust;

- arvestades komitee senist kogemust, järelevalvekomisjoni oskus anda linnadele programmide ettevalmistamisel asjatundlikku toetust ja Euroopa kultuuripealinna sündmuse elluviimiseks praktilistel kogemustel põhinevaid nõuandeid;
- võimalikud viivitused, mis võivad ka uue määramisprotsessi käigus tekkida, eriti viivitused liikmesriigi poolse ja nõukogu poolse kultuuripealinna nimetamise toimumise vahel.

1.10 **leiab**, et vajalik on suurem selgus mõnede valiku- ja järelevalvemenetluse aspektide suhtes, eelkõige:

- Euroopa Liidu poolt valikut ja järelevalvet teostavatesse komisjonidesse nimetatud "sõltumatute ekspertide" määratlus ning selle võimalik mõju institutsioonidele kandidaatlinnade nimetamisel.
- valiku- ja järelevalvekomisjoni tingimused ja soovitud täitnud linnadele auhinna andmise menetlus (artikkel 11);

1.11 **kiidab heaks** valikukomisjoni koosseisu (välja toodud artiklis 5), kuhu kuulub 13 liiget, kellest 7 on Euroopa Liidu institutsioonidest ja 6 määratakse asjaomaste liikmesriikide poolt, kuid **nõuab** siiski, et liikmesriigid kaasaksid ühe liikme kohalikke ja/või linnavalitsusi esindavast asjaomastest riiklikust ühendusest;

1.12 **tervitat** tingimust, et kahe valituks osutunud linna programmide vahel peab olema kokkupuutepunkt, nagu on märgitud Regioonide Komitee varasemas arvamuses (CdR 393/2003fin), ning leiab, et kõnealuse sünergia tekkimise tagamisel programmide ettevalmistamise faasis on võtmeroll järelevalvekomisjonil;

1.13 **rõhutab**, et kõiki liikmesriike tuleb Euroopa kultuuripealinna sündmuse käigus kohelda võrdselt, sõltumata nende liitumise ajast. Komitee on pettunud, et taas ei ole Euroopa Komisjon lisanud sätteid Euroopa Liidu tulevaste laienemiste kohta, ning palub Euroopa Komisjonil muuta olukord selgemaks riikide jaoks, kellega toimuvad praegu liitumisläbirääkimised.

Euroopa kultuuripealinnade rahastamine ja neile abi osutamine

Regioonide Komitee

1.14 **tervitat** programmis Kultuur 2007 tehtud ettepanekut tõsta ühenduse panus igale kultuuripealinnale võrreldes praeguse programmiga kolmekordseks; komitee usub, et see muudaks Euroopa Liidu osalemise nähtavamaks, oleks kooskõlas linnade kultuuriprogrammide tugevama Euroopa mõõtmega ja vastaks paremini väljavalitud linnade ootustele;

1.15 **hoiatab** Euroopa kultuuripealinna sündmuse eelarve vähendamise eest programmi Kultuur 2007 osana käimasolevate läbirääkimiste käigus finantsperspektiivide 2007–2013 üle;

1.16 **leiab**, et komisjon peab viivitamatult selgitama oma ettepanekut selles osas, kuidas ta soovib auhinnaga väljavalitud linnu rahaliselt toetada ning seda, milline on olemasoleva tavaga võrreldes võimalik kasu, mida valitud linnad kõnealusest menetlusest saavad. Lisaks palub komitee komisjonil kasutada sellise toetuse puhul termini "auhind" asemel mõnda muud terminit, kuivõrd auhind tähendab tasu või au võistluse võitmise eest ning mitte maksu programmi teatud kriteeriumide täitmise eest.

1.17 **väljendab muret** Euroopa Komisjoni poolsete sagedaste pikkade viivituste pärast maksete edastamisel Euroopa kultuuripealinnadele — olulise suurusega summad võivad linnadeni jõuda alles aasta pärast nimetamist;

1.18 **tervitaks** edasisi ettepanekuid teiste mooduste kohta, kuidas Euroopa Komisjon saaks valitud linnu kultuuriprogrammide ettevalmistamisel ja elluviimisel toetada ja aidata;

1.19 **tervitaks** Euroopa Komisjoni toetust linnadele ka pärast tiitliaasta lõppemist, et tagada Euroopa kultuuripealinnaks olemise mõju püsimine pikema perioodi jooksul ja tagada linna kultuuripärandi olemasolu. Järelevalvekomisjon võiks aidata kaasa sellele, et linnade programmides oleks tagatud kultuurivaldkonna tegevuse jätkusuutlikkus, kuid Euroopa Liidu rahaline abi aitaks seda teostada.

Kolmandate riikide kaasamine

Regioonide Komitee

1.20 **toetab** komisjoni üldist ettepanekut kolmandate riikide kaasamise kohta Euroopa kultuuripealinna sündmusesse Kultuurikuu sündmuse taaselustamise kaudu, mitte valida lisaks ühte kultuuripealinna kolmandatest riikidest. Komitee sooviks siiski selgitust selle kohta, kuidas toimuks Kultuurikuu sündmuse rahaline toetamine Euroopa Liidu tasemel;

1.21 **leiab**, et Euroopa kultuuripealinnaks valitud linnade ja nende linnade (vähemalt kaks) vahel, kes korraldavad sündmust Kultuurikuu, peab olema sünergia, mis on peamiselt suunatud piiriülesele ja piirkondadevahelisele kultuurialasele koostööle. Kõnealused tegevused ja side sündmusega Kultuurikuu peaks olema Euroopa kultuuripealinna sündmuse keskne osa, sest komitee on seisukohal, et niisugune lähenemisviis tugevdaks Euroopa kultuuripealinna sündmuse Euroopa mõõdet;

1.22 **leiab** seetõttu, et ettepanek kolmandate riikide kaasamise kohta tulevikus oleks pidanud olema ühenduses ettepanekuga Euroopa kultuuripealinna sündmuse kohta, pidades silmas, et Euroopa kultuuripealinna sündmuse ja Kultuurikuu sündmuse valikuprotsessid toimuksid ühel ajal;

Regioonide Komitee kaasatus

Regioonide Komitee

1.23 **kinnitab**, et on kindlalt pühendunud Euroopa kultuuripealinna sündmusele ja soovib jätkuvalt osaleda Euroopa Komisjoni pakutud valiku- ja järelevalveprotsessis;

1.24 **soovib** valikukomisjoni liikmete määramise menetluse sõnastuse selgemaks muutmist (artikkel 5), tagamaks, et Regioonide Komiteed esindab nimetamise protsessis üks valitud liige. Samuti sooviks Regioonide Komitee jätkata isikliku asendusliikme määramise tava, et tagada komitee kaasatus ka juhul, kui komitee esindajal ei ole võimalik komisjoni koosolekul osaleda;

2. Regioonide Komitee soovitused

Valiku- ja järelevalvemenetlused

Regioonide Komitee

2.1 **soovitab**, et linnad kasutaksid Euroopa kultuuripealinna sündmust osana pikaajalisest kultuurilise arengu strateegiast, et soodustada kultuurilisele arengule jätkusuutlikumaid lähenemisviise ja tugevdada linnades Euroopa kultuuripealinna sündmuse mõju ja pärandit;

2.2 **palub** Euroopa Parlamendil, nõukogul ja Euroopa Komisjonil hoida viivitused liikmesriikide poolse ja nõukogu poolse linnade nimetamise vahel minimaalsed, et anda linnadele võimalikult palju aega programmide ettevalmistamiseks;

2.3 **nõuab**, et liikmesriigid kaasaksid ühena nende määratavast kuuest liikmest Euroopa kultuuripealinna valikukomisjoni ühe liikme kohalikke ja/või linnavalitsusi esindavast asjaomase riiklikust ühendusest.

Euroopa kultuuripealinnadele abi osutamine

Regioonide Komitee

2.4 **palub** Euroopa Komisjonil vähendada kultuuripealinnaks valitud linnade halduskoormust ettevalmistusprotsessi ajal, kasutades selleks uusi järelevalveviise;

2.5 **nõuab**, et kavandamisprotsessile kaasa aitamiseks tuleb valitud linnu aegsasti enne programmide elluviimist teavitada Euroopa Liidult saadava rahalise abi suurusest. Komitee tervitab Euroopa Komisjoni kavatsust anda linnadele, kes on täitnud kriteeriumid, kuus kuud enne tiitliaasta algust auhind, kuid tahaks siiski täiendavat teavet selle kohta, kuidas ja millistel tingimustel kõnealust auhinda antakse;

2.6 **nõuab**, et Euroopa Komisjon ratsionaliseeriks viivitamatult vahendite taotlemise menetlust ja kiirendaks kõnealuste vahendite edastamist kultuuripealinnadele;

2.7 **nõuab**, et Euroopa Komisjon võimaldaks osana järelevalveprotsessist kultuuripealinnaks valitutele vaba juurdepääsu praktilistele kogemustele ja ekspertteadmistele, toetades nõustajate-juhendajate määramise süsteemi sisseseadmist. Kõnealune teenus peaks vastama ja olema kohandatud linnade vajadustele ning olema lisa teabele, mida antakse linnadele komisjoni kodulehekülje kaudu. Selle teostamiseks tuleks:

- a) teha linnadele kättesaadavaks juhendajate, st juhtide ja tehniliste ekspertide nimekiri nende linnade kohta, mis on juba korraldanud kultuuripealinna programme, või
- b) luua Euroopa kultuuripealinnade ja Kultuurikuu linnade võrgustik, et lihtsustada kogemuste vahetamist ja toetada uusi valitud linnu;

2.8 **palub** Euroopa Komisjonil teha täiendavaid ettepanekuid teiste mooduste kohta, kuidas toetada ja aidata valituks osutunud linnu kultuuriprogrammide ettevalmistamisel ja elluviimisel;

a) otsese abina linnadele turundustegevustes, reklaammaterjalide laialdasemal levitamisel ning Euroopa kultuuripealinna sündmust nähtavamaks muutes;

b) koostades linnadele suunised ulatuslike hindamis- ja järelevalvenõudmiste täitmiseks;

2.9 **nõuab**, et Euroopa Komisjon toetaks linnu ka pärast tiitliaasta lõppemist, et tagada Euroopa kultuuripealinnaks olemise mõju säilimine pikema perioodi jooksul ja tagada linna kultuuripärandi olemasolu;

Suurem kaasatus Euroopa kultuuripealinna sündmusesse

Regioonide Komitee

2.10 **palub** Euroopa Komisjonil muuta tulevase laienemise arvestades viivitamatult selgemaks Euroopa kultuuripealinna sündmust puudutavad sätted;

2.11 **soovitab** Kultuurikuu linnadeks määrata kaks linna kolmandatest riikidest; määramine peaks toimuma samal ajal kui Euroopa kultuuripealinna valimine, et võimaldada nende linnade vahelise sünergia tekkimine varases ettevalmistusperioodis ning tugevdada Euroopa kultuuripealinna sündmuse kultuuriprogrammide Euroopa mõõdet.

Regioonide Komitee kaasatus

Regioonide Komitee

2.12 **rõhutab**, et komitee esindaja valikukomisjonis peab jätkuvalt olema üks komitee valitud liikmetest, nagu on senitavaks olnud, ning sisekoordineerimise lihtsustamiseks nõuab, et esindaja määrataks kolme aasta asemel kaheks aastaks.

1. soovitus

Artikli 5 lõige 3

Komisjoni pakutud tekst	RK muudatusettepanek
Kaks komisjoni liiget määrab Euroopa Parlament, kaks nõukogu, kaks komisjon ja ühe Regioonide Komitee. Valikukomisjoni liikmed peavad olema huvide konfliktita sõltumatud eksperdid, kellel on suured kogemused ja asjatundlikkus kultuurivaldkonnas, linnade kultuurilise arengu või Euroopa kultuuripealinna sündmuse korraldamise alal. Esimesel aastal käesoleva otsuse jõustumisest, erandina esimese punkti suhtes, määrab komisjon kaks eksperti üheks aastaks, Euroopa Parlament kaks eksperti kaheks aastaks, nõukogu kaks eksperti kolmeks aastaks ja Regioonide Komitee ühe eksperdi kolmeks aastaks.	Kaks komisjoni liiget määrab Euroopa Parlament, kaks nõukogu, kaks komisjon ja ühe Regioonide Komitee. Valikukomisjoni liikmed peavad olema <u>juhtivad</u> huvide konfliktita sõltumatud <u>isikud eksperdid</u> , kellel on suured kogemused ja asjatundlikkus kultuurivaldkonnas, linnade kultuurilise arengu või Euroopa kultuuripealinna sündmuse korraldamise alal. Esimesel aastal käesoleva otsuse jõustumisest, erandina esimese punkti suhtes, määrab komisjon kaks <u>liiget eksperti</u> üheks aastaks, Euroopa Parlament kaks <u>liiget eksperti</u> kaheks aastaks, nõukogu kaks <u>liiget eksperti</u> kolmeks aastaks ja Regioonide Komitee ühe <u>liikme eksperdi</u> kaheks <u>kolmeks</u> aastaks.

2.13 **nõuab**, et otsuse ettepanekus kinnitataks Regioonide Komitee roll järelevalvekomisjonis ning et kõnealusel komisjonil oleks aktiivne roll sünergia tagamisel väljavalitud linnade kultuuriprogrammide vahel ettevalmistamise faasis.

2. soovitus

Artikli 9 lõige 2

Komisjoni pakutud tekst	RK muudatusettepanek
Hiljemalt 24 kuud enne sündmuse algust peab komisjon kokku kutsuma Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni nimetatud seitse eksperti ja Euroopa kultuuripealinnadeks valitud linnade programmide elluviimise eest vastutavad valitsusasutused.	Hiljemalt 24 kuud enne sündmuse algust peab komisjon kokku kutsuma Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni, <u>Regioonide Komitee</u> nimetatud seitse <u>eksperti liiget</u> ja Euroopa kultuuripealinnadeks valitud linnade programmide elluviimise eest vastutavad valitsusasutused.
Sellest hetkest moodustavad kõnealused eksperdid "järelevalvekomisjoni".	Sellest hetkest moodustavad kõnealused <u>ekspertide liikmed</u> "järelevalvekomisjoni".
Nad kohtuvad sündmuse ettevalmistuste hindamiseks, eriti mis puudutab programmide Euroopa lisaväärtust.	Nad kohtuvad sündmuse ettevalmistuste hindamiseks, eriti mis puudutab programmide Euroopa lisaväärtust <u>ja kahe linna kultuuriprogrammide vahelist sünergia</u> t.

Brüssel, 17. november 2005

Regioonide Komitee

president

Peter STRAUB